

Nr 31/2019 (czerwiec)

Biuletyn Wydziału Nauk Historycznych jest informatorem o bieżącej działalności Wydziału. Zawiera najnowsze informacje związane z funkcjonowaniem naszej jednostki. Ukazuje się na początku każdego miesiąca i jest adresowany do społeczności Wydziału oraz wszystkich zainteresowanych jego działalnością. Informacje, które mają się w nim znaleźć należy przysyłać do: dr Emilii Ziółkowskiej - eziolkowska@umk.pl (Katedra Historii Sztuki i Kultury), mgr Aliny Sosnowskiej - also@umk.pl (Instytut Archeologii), dra Rafała Kleśty-Nawrockiego - erkaen@umk.pl (Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej), dra Piotra Rudery - piorud@umk.pl (Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii) i mgra Krystiana Chyrkowskiego - kch7@umk.pl (Instytut Historii i Archiwistyki). Więcej informacji znajdują Państwo również na www.wnh.umk.pl i wydziałowym Facebooku.

NOMINACJE, NAGRODY I JUBILEUSZE

Laureatka Nagrody Stowarzyszenia „Civitas Christiana”

Dr hab. Irena Kossowska, prof. UMK została laureatką Nagrody Stowarzyszenia „Civitas Christiana” im. Włodzimierza Pietrzaka za scenariusz i kuratorstwo (wspólnie z dr. Łukaszem Kossowskim) monumentalnej wystawy „Znaki Wolności. O trwaniu polskiej tożsamości narodowej”. Nagrody wręczono 6 czerwca br. na Zamku Królewskim w Warszawie.

Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla dr hab. Ireny Kossowskiej, prof. UMK

Dr hab. Irena Kossowska, prof. UMK otrzymała Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za scenariusz i kuratorstwo (wspólnie z dr. Łukaszem Kossowskim) wystawy „Znaki Wolności. O trwaniu polskiej tożsamości narodowej”, poświęconej 100-leciu odzyskania przez Polskę niepodległości. Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 12 czerwca br. w Teatrze Narodowym w Warszawie.

Wyróżnienie za najlepszą pracę doktorską

17 czerwca br. dr Magdalena Wiśniewska-Drewniak odebrała wyróżnienie w VII edycji Konkursu im. Inki Brodzkiej-Wald na najlepszą pracę doktorską, dotyczącą współczesności z dziedziny humanistyki. Promotorem pracy dr Wiśniewskiej-Drewniak, zatytułowanej „Archiwa społeczne w Polsce – wielokrotne studium przypadku”, jest dr hab. Waldemar Chorążyczewski, prof. UMK. Pracę obroniono w 2018 r.

W Centralnej Komisji Metodycznej

25 czerwca br. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych – dr Paweł Pietrzyk – wręczył nominacje członkom Centralnej Komisji Metodycznej na lata 2019-2021. W skład Komisji weszła m.in. dr hab. Wiesława Kwiatkowska – emerytowana wykładowczyni Wydziału Nauk Historycznych.

Stypendia Fundacji Lanckorońskich

Fundacja Lanckorońskich i Fundacja z Brzezia Lanckorońskich przyznała stypendia na 2020 rok; wśród stypendystów znaleźli się naukowcy z Zakładu Historii Krajów Bałtyckich IHIA: dr Marcin Sumowski (wyjazd stypendialny do Rzymu) i dr Radosław Krajniak (Berlin). Ponadto stypendia otrzymali inni pracownicy naukowcy oraz doktoranci naszego Wydziału: dr Inga Głuszek, mgr Maciej Stawiski, mgr Alicja Bartnicka.

KONFERENCJE, SYMPOZJA, SESJE

Archiwiści w Sandomierzu

Na odbywającym się w Sandomierzu między 7 a 9 czerwca br. VIII Międzynarodowym Sympozjum Dziejów Biurokracji, z referatami wystąpili wykładowcy i doktoranci z Wydziału Nauk Historycznych: dr hab. Robert Degen, dr hab. Krzysztof Syta, mgr Piotr Falkowski, mgr Marcin Smoczyński, mgr Artur Wójtowicz i mgr Hadrian Ciechanowski.

“Dynamics and organisation of textile production (...)”

W dniach 24-25 czerwca br. w Instytucie Archeologii odbyła się druga międzynarodowa konferencja pt. “Dynamics and organisation of textile production in past societies in Europe, the mediterranean and the middle east”. Do Torunia przyjechali goście z Austrii, Czech, Rumunii, Chorwacji i Niemiec. Konferencja poświęcona była zagadnieniom związanym z włókiennictwem europejskim od pradziejów do nowożytności. W konferencji uczestniczyli również pracownicy i doktoranci z Instytutu Archeologii: dr Inga Głuszek („The Athenian vase paintings as an iconographic evidence of textile production in ancient Greece”), mgr Magdalena Przymorska-Sztuczka („Residue of textiles in Lusatian culture hoards from Poland”), mgr Sebastian Nowak („Patterns of decorating children grave clothes on the base of selected burials from the southern crypt of Marian Sanctuary in Byszewo – Poland”), mgr Jakub Michalik („Analysis of selected rosary cords from archaeological excavations in Gniew and Piaseczno”), mgr Aleksandra Kulesz („Silk weaving techniques on the example of eighteenth-century textile footwear from Szczuczyn, Poland”). Dr hab. Małgorzata Grupa prof. UMK i doktoranci (Sebastian Nowak, Magdalena Przymorska-Sztuczka, Dawid Grupa, Jakub Michalik i Aleksandra Kulesz) przygotowali wystawę reprezentującą dokonania Instytutu w zakresie konserwacji i rekonstrukcji tkanin wełnianych i jedwabnych, wydobytych w czasie badań własnych. Uczestnicy konferencji wyrazili chęć ponownego spotkania za dwa lata w Wiedniu.

VirtualArch Summer School

W dniach 24-28 czerwca br. odbyły się w Toruniu warsztaty „VirtualArch Summer School”, których głównym tematem było stosowanie metod wizualizacji 3D w archeologii. Zorganizowali je pracownicy Zakładu Archeologii Podwodnej Instytutu Archeologii oraz Fundazione Bruno Kessler w Trento. Działania zostały dofinansowane z projektu “VirtualArch – Visualize to Valorize – For a better utilisation of hidden archaeological heritage in Central Europe”. Wykładowcami i uczestnikami warsztatów byli goście z wielu krajów Europy Środkowej. Uczestnicy wydarzenia mieli okazję poznać cztery różne podejścia do wspomnianego tematu: skanowanie laserowe małych artefaktów, skanowanie laserowe elementów architektury (między innymi zabytkowej wieży i portali ratusza), dokumentacja fotogrametryczna małych zabytków, jak i nieco większych obiektów ratusza i okolicy. Zajęcia rozpoczęły się od teoretycznego wprowadzenia do tematyki wykorzystania danych 3D w archeologii. Kolejno przed kursantami pojawiły się zadania praktyczne: zebranie danych przy użyciu skanerów i aparatów fotograficznych.

Warsztaty odbywały się w obrębie Starego Miasta, co okazało się kluczowe, bowiem uczestnicy mogli wybierać między różnymi częściami ratusza jako przykładami do wizualizacji, a nawet poświęcić uwagę pobliskim obiektom, między innymi rzeźbie flisaka. Niemniej wymagającą częścią warsztatów było opracowanie danych w Sali Mieszczańskiej toruńskiego Ratusza. Zajęcia zakończyły się prezentacjami wyników badań uczestników oraz końcową dyskusją nad problemami pojawiającymi się podczas prowadzenia prac. Warsztaty pozwoliły spopularyzować nadal stosowane w niewielkim zakresie metody dokumentacji archeologicznej, będące jednymi z najbardziej zaawansowanych technik pracy współczesnego archeologa. Stare Miasto w Toruniu okazało się być świetnym wyborem, a historyczne wnętrza ratusza sprzyjały niekończącym się dyskusjom uczestników i wykładowców z wielu krajów Europy Środkowej.

WYKŁADY I ODCZYTY

Obraz policjanta w malarstwie polskim

Prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz wygłosił wykład pt. "Obraz policjanta w malarstwie polskim" podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Dawniej niż wczoraj. 100. rocznica powstania Policji Państwowej”, zorganizowanej 6 czerwca br. w Szczytnie, pod patronatem Instytutu Pamięi Narodowej i Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Seventh World Congress on Polish Studies

Podczas "Seventh World Congress on Polish Studies", który odbywał się w Gdańsku w dniach 14-15 czerwca br., prof. dr hab. Tomasz Kempa wygłosił referat pt. "The Attitude of Ruthenian Magnates and Nobles Toward the Union of Lublin and the Problem of Autonomy of Ukrainian Lands in the Polish-Lithuanian Commonwealth".

AKTYWNOŚĆ KÓŁ NAUKOWYCH

Tajemnice archiwów

8 czerwca br., podczas X Jubileuszowego Pikniku Archiwalnego „Tajemnice archiwów” w warszawskim Pałacu Staszica, przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego Archiwistów promowali kierunek studiów „archiwistyka i zarządzanie dokumentacją”, przeprowadzając kurs dawnego pisma.

Oblicza totalitaryzmów

10 czerwca br. Koło Naukowe Badaczy Białych Plam UMK zainaugurowało nowy cykl wykładów zatytułowany „Oblicza totalitaryzmów”. Pierwszym w tym cyklu był wykład „Wachmani z Trawnik. Jeńcy sowieccy w służbie SS”, wygłoszony przez dr. Jacka Młynarczyka.

Legia Akademicka

6 czerwca br. w Auli Collegium Humanisticum miała miejsce uroczystość zakończenia tegorocznej edycji Legii Akademickiej. Studenci, którzy przeszli szkolenie teoretyczne, odebrali karty powołań na wakacyjne szkolenie praktyczne w wybranych jednostkach wojskowych. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele WSzW w Bydgoszczy, WKU w Toruniu oraz władz naszego Uniwersytetu i Wydziału.

Jubileusz prof. dr hab. Bronisławy Woźniczki-Paruzel

7 czerwca br., w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii, odbyła się uroczystość jubileuszu 70. urodzin oraz 47. lat pracy prof. dr hab. Bronisławy Woźniczki-Paruzel. Wzięli w niej udział przedstawiciele polskich ośrodków kształcących w zakresie bibliologii i informatologii, pracownicy instytucji książki w Toruniu oraz rodzina i znajomi.

Sukcesy i porażki (...)

W dniach 13-14 czerwca br. odbyło się seminarium polsko-czeskie „Sukcesy i porażki: I/II Republika Czechosłowacka – II Rzeczpospolita Polska – wizja państwa i jego realizacja (1918-1939)”, zorganizowane wspólnie przez Zakład Historii XX wieku IHiA i Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Toruniu. Wzięło w nim udział kilkunastu naukowców z uczelni polskich i czeskich; ich wystąpienia pogrupowano w sześciu panelach tematycznych.

Ścieżki archeologii

W dniach 13-16 czerwca br. pracownicy, doktoranci i studenci z Instytutu Archeologii wzięli udział w festiwalu nauki pt. „Ścieżki archeologii – nauka – kultura – popkultura”, zorganizowanym przez Muzeum Archeologiczne w Biskupinie. Był to pierwszy festiwal nauki, którego ideą stało się ukazanie pełnego oblicza współczesnej archeologii – nauki interdyscyplinarnej, wykorzystującej w swych badaniach nowoczesne osiągnięcia techniki, której dokonania zajmują ważną pozycję w poznawaniu, badaniu i kształtowaniu dziedzictwa kulturowego oraz są źródłem inspiracji we współczesnej kulturze masowej. W ramach tego wydarzenia toruńscy archeolodzy popularyzowali wiedzę o osiągnięciach ośrodka na polu badań wykopaliskowych, badań podwodnych oraz specjalistycznych, interdyscyplinarnych studiów źródeł pozyskanych w trakcie prac archeologicznych. W wydarzeniu wzięli udział: dr hab. J. Gackowski, dr K. Adamczak, dr E. Bokiniec, mgr Ł. Kowalski, mgr E. Wielocha, mgr M. Popek oraz studenci: Hanna Połec, Maria Raś, Sabina Ryczko, Julia Jabłońska, Wojciech Szczęsny.

Centrum Archeologii Podwodnej

Z dniem 1 lipca br., zarządzeniem JM Rektora UMK – prof. dr. hab. Andrzeja Tretyna – na Wydziale Nauk Historycznych zostało utworzone Centrum Archeologii Podwodnej. Zadaniem tej jednostki organizacyjnej będzie przede wszystkim: prowadzenie archeologicznych badań podwodnych i morskich w kraju i za granicą, rozwijanie współpracy międzynarodowej w zakresie badań i edukacji, rozwijanie współpracy z krajowymi instytucjami zajmującymi się badaniami, ochroną i zarządzaniem podwodnym dziedzictwem archeologicznym, pozyskiwanie środków zewnętrznych na badania, wydawanie publikacji naukowych, organizowanie konferencji naukowych, prowadzenie szkoleń z zakresu nurkowania oraz archeologii podwodnej i morskiej, rozwijanie i stosowanie nowych technologii w archeologii podwodnej, rozwijanie współpracy z otoczeniem gospodarczym przy realizacji badań podwodnych, udział w przygotowaniu programów studiów z zakresu

archeologii podwodnej i morskiej. Działalność Centrum finansowana będzie z krajowych i zagranicznych grantów badawczych, środków pozyskanych z Unii Europejskiej, środków własnych Wydziału Nauk Historycznych, środków udostępnionych przez władze Uczelni oraz środków wypracowanych przez Centrum.

POLSKA MISJA HISTORYCZNA

Goście w Würzburgu

W czerwcu br. w Polskiej Misji Historycznej gościło siedmioro stypendystów. Mgr Natalia Chodorowska z Wydziału Filologicznego UMK prowadziła kwerendę do projektu badawczego pt. „Problematyka przestrzeni na przykładzie Warmii i Mazur / Prus Wschodnich w niemieckiej i polskiej literaturze”. Jej pobyt w Würzburgu był możliwy dzięki grantowi JM Rektora prof. dr. hab. Andrzeja Tretyna. Pięć osób skorzystało ze stypendiów ufundowanych przez Kancelarię Państwową Bawarii: dr Urszula Kicińska i dr Agnieszka Słaby z Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, dr hab. Monika Ożóg z Muzeum Śląska Opolskiego, dr hab. Mariusz Sawicki z Uniwersytetu Opolskiego oraz dr Aleksandra Ziober z Uniwersytetu Wrocławskiego. Mgr Maria Reisky prowadziła kwerendę dzięki wsparciu Uniwersytetu Opolskiego. Lista wszystkich stypendystów i gości Misji, wraz z tytułami projektów badawczych, znajduje się na stronie: <http://pmh.umk.pl/start/stypendysci-i-goscie-pmh/>

Wykłady i spotkania ze stypendystami

W czerwcu br. odbyły się dwa spotkania z gośćmi Misji. 3 czerwca br. mgr Natalia Chodorowska (UMK) przedstawiła temat „Ostpreußen. Ermland und Masuren in der deutschen und polnischen Literatur”. Kolejne spotkanie odbyło się 18 czerwca br., podczas którego zostały wygłoszone następujące referaty (bliższe informacje: <http://pmh.umk.pl/start/aktualnosci/>):

- dr Urszula Kicińska (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie): „Sources for the history of mentality in modern Poland”;
- dr hab. Mariusz Sawicki (Uniwersytet Opolski): „Political influence of the Versailles among the Lithuanian nobility in the second half of the 17th century”;
- dr Agnieszka Słaby (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie): „Cultures of Death and Dying in the saxon time in the Poland”;
- mgr Maria Reisky (Uniwersytet Opolski): „Polnische Angelegenheiten auf Forum des Bundestages in der 9. Wahlperiode (1980-1983)”;
- dr Aleksandra Ziober (Uniwersytet Wrocławski): „Attitudes of the elites of the Grand Duchy of Lithuania towards the election of Michał Korybut Wiśniowiecki (1640-1673)”.

DOKTORATY I HABILITACJE

Stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie **historia**:

- Zbigniew Girzyński; data nadania stopnia: 11 czerwca 2019
- Krzysztof Kwiatkowski; data nadania stopnia: 11 czerwca 2019

Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**:

- Mateusz Maleszka – „Wykorzystanie nauk historycznych w kształtowaniu dyskursu rasistowskiego 1871-1935. Studium porównawcze krajów niemieckich i anglosaskich”; promotor: prof. dr hab. Magdalena Niedzielska; data nadania stopnia: 11 czerwca 2019
- Mateusz Superczyński – „Kancelaria i archiwum miasta Chełmna w okresie przedrozbiorowym (XIII w.-1772 r.)”; promotor: prof. dr hab. Janusz Tandecki; data nadania stopnia: 11 czerwca 2019

NOWE PUBLIKACJE

- Arkadiusz Bożejewicz, Marcin Sobiech, *Oblężenia Torunia w XVII i XVIII wieku „Wierność i stałość w ogniu wypróbowana...”*, Toruń: Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 2019.
- *Gdańska kronika Bernta Stegmanna (1528)*, red. Julia Możdżeń, Kristina Stöbener, Marcin Sumowski, Toruń: Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 2019.
- *Political functions of urban spaces and town types through the ages / Politische Funktionen Städtischer Räume und Städtetypen im Zeitlichen Wandel*, red. Roman Czaja, Zdzisław Noga, Ferdinand Opll, Martin Scheutz, Kraków-Toruń-Wiedeń: Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 2019.
- *Szlachta polsko-inflancka wobec przełomu. Materiały z dyneburskich akt grodzkich i ziemskich z lat 1764-1775*, wyd. Bogusław Dybaś, Paweł A. Jeziorski, współpr. Tomasz Wiśniewski, Toruń: Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 2018.
- *W świecie bibliologii i informatologii. Księga dedykowana Profesor Bronisławie Woźniczce-Paruzel w 70. rocznicę urodzin*, red. Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska, Magdalena J. Cyrklaff-Gorczyca, Tomasz Kruszewski, Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2019.

Opracowanie:

dr Emilia Ziółkowska, mgr Alina Sosnowska, dr Rafał Kleśta-Nawrocki, dr Piotr Rudera, mgr Krystian Chyrkowski, mgr Małgorzata Lewandowska, mgr Izabela Kujawska, mgr Ewa Jaroszewska, mgr Waldemar Cieślak.